

ANDY CAVE

Klimmen van -1000 tot +6864 meter

ER ZIJN NIET VEEL EXPEDITIEKLIMMERS DIE KUNNEN ZEGGEN DAT ZE HUN LOOPBAAN DUIZEND METER ONDER DE GROND BEGONNEN ZIJN. DE BRITSE MIJNWERKERSZOOON ANDY CAVE WEL. OP 14 MAART KOMT HIJ NAAR DE BERGSPORTDAG IN NIEUWEGEIN OM TE VERTELLEN OVER ZIJN OPMERKELIJKE KLIMCARRIÈRE. ALVAST EEN VOORPROEFTJE.

Andy Cave groeide op in het Noord-Engelse industriestadje Barnsley en ging op zijn zestiende aan het werk in een van de plaatselijke kolenmijnen. Net als vóór hem zijn vader en daarvoor zijn grootvader. Dat hij vervolgens uitgroeide tot een succesvolle expeditieklimber en bergsportauteur ligt aan twee min of meer toevallige omstandigheden, vertelt hij: een kennis nam hem voor het eerst mee naar een uitstapje van de lokale klimclub en kort daarop besloot de Britse premier Margaret Thatcher de kolenmijnen te sluiten, waarna een grote mijnstaking uitbrak.

“In het begin, voor de staking, krom ik alleen in de weekends. Dat voelde fantastisch: doordeweeks leefde ik ondergronds in het donker, tussen het stof en de blubber terwijl ik op zaterdag en zondag in de buitenlucht was, op de rotsen.” En toen, in maart 1984, kwam de mijnstaking, een van de grootste en vooral bitterste arbeidsconflicten uit de Britse geschiedenis. “Opeens had ik geen werk om naartoe te gaan en had ik een

heleboel tijd om te gaan klimmen. Alsof ik een professionele, fulltime klimmer was, maar dan zonder de sponsors en zonder het geld.”

Cave en een paar van zijn vrienden – stakende mijnwerkers, werkeloze staalarbeiders – kwamen tijdens de staking bij elkaar op de gritstonerotsen rond Sheffield. Af en toe organiseerden ze no-budgettrippjes naar Noord-Wales. Slapen deden ze in de open lucht. In de tussentijd verslond hij alle klimboeken uit de openbare bibliotheek van Barnsley. “Ze hadden daar een enorme voorraad bergsportliteratuur. Vraag me niet waarom...”

Nadat de staking in maart 1985 eindigde met een nederlaag voor de mijnwerkers, besloot Cave zijn baan op te geven. “Een enorme gok,” vertelt hij. Hij verkocht z’n motor en gebruikte het geld voor een trip naar de Alpen. “Tijdens de staking was m’n klimniveau met sprongen vooruit gegaan. Ik begon met een solobeklimming van de Col de Plan, daarna de Bonattipijler, de directe

route op de Freneypijler – m’n derde grote Alpenroute, waanzin!” Diezelfde zomer beklom hij ook nog de Walkerpijler, de noordwand van de Grand Jorasses en de noordwand van de Eiger. Maar, zegt hij: “Dat bewaar ik allemaal nog voor een volgend boek. Het was niet de bedoeling om een soort boodschappenlijstje te schrijven van wat ik geklommen heb.”

WORKING CLASS

Groot-Brittannië heeft een lange traditie van *working-class climbers*, vertelt Cave. “En dan heb ik het niet alleen over legendarische figuren als Joe Brown en Don Whillans. Het is een gelukkig toeval dat de grote Engelse industriesteden allemaal aan de rand van de Pennines liggen. Bijna alle gritstoneroutes rond Sheffield zijn geopend door klimmers uit de working class, omdat ze geen transport en geen geld hadden om ergens anders te klimmen. De gritstone edges zijn misschien niet hoog, maar geloof me: je leert er wél klimmen.”

Over de vraag of hij zichzelf ziet als onderdeel van die working-class traditie is hij kort. *“It’s not something you choose. You just are...”*

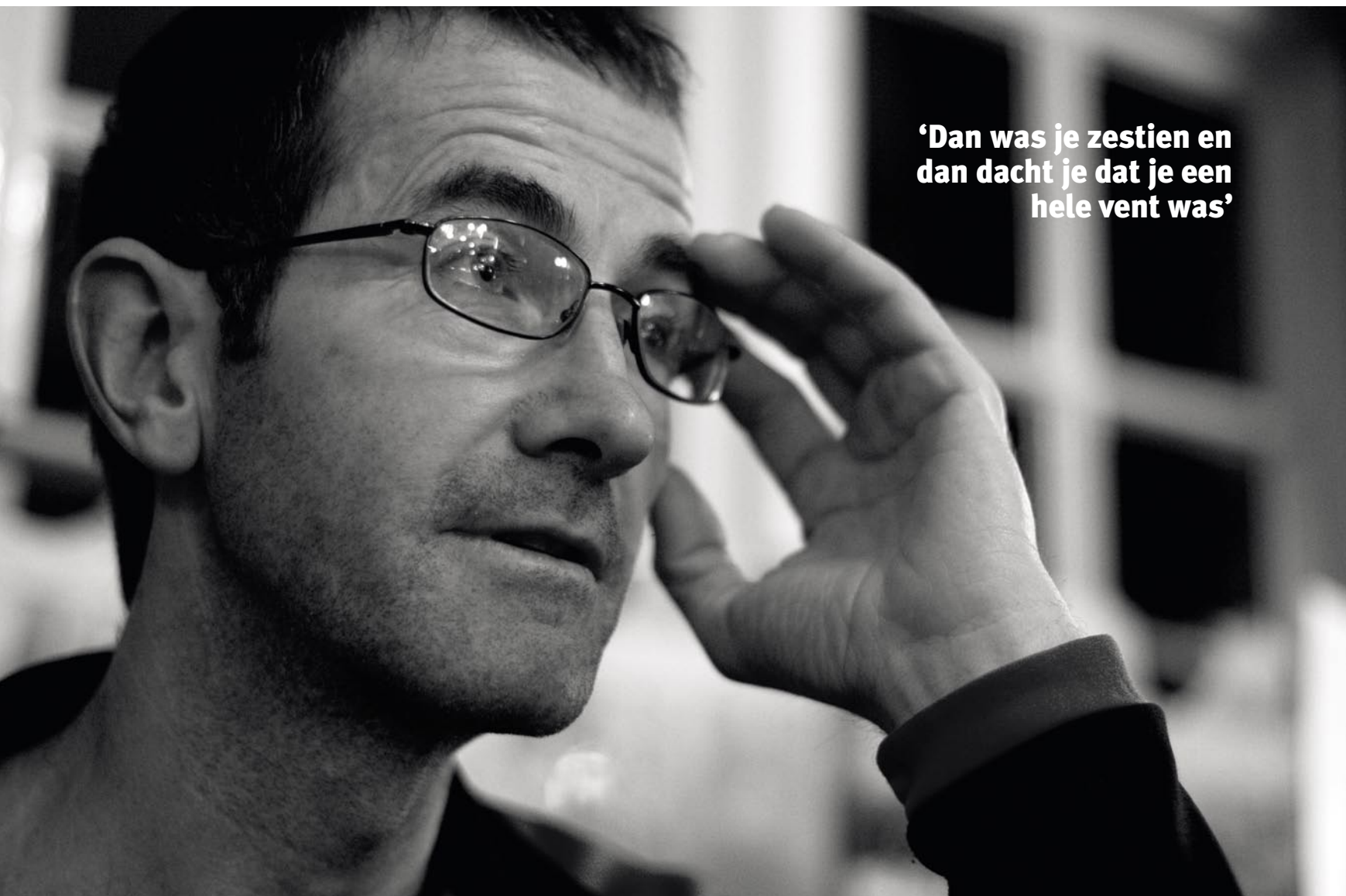
“We waren trots dat we mijnwerkers waren. Na het werk zat er een soort vettig kolenstof rond je ogen; smerig spul, moeilijk om schoon te maken. Dat was een statussymbool. Als we op vrijdagavond met vrienden wat gingen drinken in Barnsley, dan kon je aan die zwarte randjes rond de ogen zien wie er allemaal in de mijn werkten. Alsof het mascara was, een beetje gothic. Dat vonden we enorm cool. Dan was je zestien en dan dacht je dat je een hele vent was – onzin natuurlijk, we waren gewoon een stel jongens. Maar trots waren we wel. Er zit een vreemd soort paradox in het werk in de mijn. De meeste mannen zullen zeggen dat ze houden van de kameraadschap en de solidariteit en dat ze trots zijn dat ze diep in

de aarde afdalen om waardevolle grondstoffen te delven. Aan de andere kant, als je dan vraagt zou je willen dat je eigen kinderen mijnwerker worden, dan is het antwoord ‘nee’. Het is eigenlijk nogal shit om mijnwerker te zijn. Het is vies, het is gevaarlijk, het is donker en alle oude mijnwerkers zijn fysiek helemaal geruïneerd.”

Bergsport was voor Cave een manier om te ontsnappen aan een leven dat hij eigenlijk niet wilde. “In 1987, een jaar nadat ik in de Alpen was geweest, werd ik uitgenodigd om mee te gaan naar de Himalaya. Ik woonde op dat moment in Sheffield, waar ik in de pub Joe Simpson tegen het lijf liep. Dus hij zegt: ‘Hé, Andy, ik heb gehoord dat je een sterke klimmer bent en dat je goed bent op hoogte. Ga je mee op expeditie?’ Andere avond, andere pub, gebeurt hetzelfde, maar nu met Simon Yates: ‘Ga je volgend jaar mee naar de

Himalaya?’ En op weer een andere avond in weer een andere pub iemand die zegt: ‘Ik ga volgend jaar naar Nepal, ga je mee?’ Dus ik heb ja gezegd tegen drie expedities in één seizoen. Terwijl ik nog nooit buiten de Alpen was geweest.”

Die eerste expedities voerden onder meer naar de Gasherbrum IV en Laila Peak in de Karokoram. “Echt een supermooie berg, maar wel illegaal. We hadden geen toestemming om hem te beklimmen.” Een jaar later – nauwelijks 22 jaar oud – vertrok hij opnieuw naar de Himalaya, dit keer als gids voor tochten naar trekkingpeaks van rond de 6500 meter. “En in de tussentijd ging ik elke winter naar Chamonix. Winterklimmen is goed om jezelf discipline bij te brengen. Het is technisch, het is koud, je leert hoe je moet bivakkeren en je leert heel zorgvuldig werken omdat je bijvoorbeeld heel voorzichtig moet zijn opdat je geen bevriezingen oploopt.”

‘Dan was je zestien en dan dacht je dat je een hele vent was’

**'Ik zei ja tegen drie expedities
terwijl ik nog nooit buiten de
Alpen was geweest'**

NAÏVITEIT

Scheelt het bij het klimmen dat hij mijnwerker is geweest? “Natuurlijk. Het werk ondergronds is fysiek en mentaal zwaar, vooral als je nog een jong broekie bent. Je went aan lange dagen, ongemak, nachtwerk, werken in een team. Verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. In de mijn bestaat traditioneel een heel sterke gemeenschapszin; er heerst enorme solidariteit. Mensen worden gebonden door het gevaar – *we’re all in this together*, dat gevoel. Het ergste wat er kan gebeuren, kan ons allemaal gebeuren.”

“Toen ik naar de Eiger ging had ik ook een beetje het gevoel: oké, het is afzien, maar dat is waar ik goed in ben. Kou, vermoedheid: dat is wat ik doe op m’n werk. Ik ging niet naar de sportschool of zo, ik ging naar de mijn.”

Hoewel Cave in zijn eerste boek, *Learning to Breathe*, heel duidelijk speelt met de overeenkomsten tussen de mijn en de bergen én met het contrast, vonden sommige critici dat hij dat nog wel wat meer had mogen benadrukken. “Maar dat wilde ik niet. Het moest geen academische verhandeling worden. De overeenkomsten en tegenstellingen zijn er voor de lezers om

zelf te vinden. Je moet het ze niet door de strot duwen. Ik wilde ook niet de oude Andy Cave zijn die als een soort alwetende verteller terugblijkt op zijn leven. Toen ik het schreef vond ik het vooral leuk om weer terug te zijn op m’n tochten. Toen ik een jonge gast was, wist ik ook niet wat er gebeurde en wat er nog zou gaan gebeuren. Die naïviteit of - zo je wilt - onschuld heb ik geprobeerd vast te houden tijdens het schrijven. Je leest het zoals het was en dat is ook de lol van het schrijven. De luxe dat je nog een keer terug kan naar de mooie of de bijzondere momenten in je leven.”

CHANGABANG

De climax van *Learning to breathe* is de eerstbeklimming via de noordwand van de Changabang (6864 meter) in de Garhwal Himalaya in India. Die tocht, met Brendan Murphy, Mick Fowler en Steve Sustad, eindigt met een epische afdaling over de zuidzijde van de berg. Terwijl de vier klimmer bevroren en hongerig hun weg zoeken door de mist en de sneeuw de flank van de berg teistert, wordt Murphy door een lawine van de wand gesleurd. Cave’s tweede boek, *Thin White Line*, gaat verder waar

Learning to Breathe ophoudt, bij de nasleep van het ongeluk.

“Sommige mensen lijken het prima te verwerken terwijl anderen, eh... De avond dat Brendan was verongelukt kwam Steve bij me in de tent. Hij heeft zelf twee of drie keer een klimpartner zien verongelukken. Op een bepaald soort manier voelde het erg goed om tegen iemand te kunnen praten die alles wat ik op dat moment voelde ook al een keer had doorgemaakt.

Toen ik thuiskwam stond ik echt niet te springen om een nieuwe expeditie op touw te zetten. Ik was intussen begonnen met promotieonderzoek aan de universiteit in Sheffield; ik was blij dat ik daar m’n energie in kon steken. Maar goed, op een bepaald moment moest ik wel. M’n beurs op de universiteit was niet genoeg om mezelf te onderhouden, dus ik moest de bergen wel weer in om m’n geld te verdienen als gids. Makkelijke dingen met klanten in Schotland om het ijs te breken – sorry voor de woordspeling. Daardoor had ik de mogelijkheid om weer een beetje controle te vinden en om te reflecteren op wat er gebeurd was.”

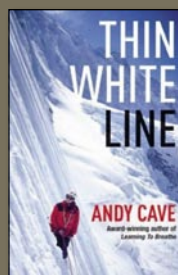
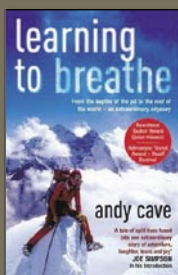
“Als je met zo’n moeilijke beklimming bezig bent, dan heb je het gevoel dat je onover-

BOEKEN VAN CAVE

Learning to Breathe begint in Barnsley, het Noord-Engelse industriestadje waar Andy Cave opgroeide, en het eindigt op de noordwand van de 6864 meter hoge Changabang in de Garhwal Himalaya. Cave beschrijft niet alleen zijn ontwikkeling als klimmer, maar vertelt ook over de grauwe dagelijkse werkelijkheid in de kolenmijn en over de armoede tijdens de mijnstaking van 1984-85. Het boek werd in 2005 bekroond met de Boardman Tasker Prize voor bergsportliteratuur en het won de Adventure Travel Award van het Banff Festival in Canada.

Andy Cave, *Learning to Breathe*, Arrow Books, Londen, 2005

Cave's tweede boek, *Thin White Line* begint met de nasleep van de Changabang, waar zijn klimmaat Brendan Murphy door een lawine wordt meegesleurd. Hij beschrijft hoe hij na het dramatische einde van de expeditie probeert weer plezier te krijgen in het klimmen en hoe hij uiteindelijk klimtochten maakt in Patagonië, Noorwegen en Alaska.

Andy Cave, *Thin White Line*, Arrow Books, Londen, 2008

winnelijk bent. We waren ook, eh, behoorlijk goed. We waren goed voorbereid, zorgvuldig... Als klimmer wil je naar extreme plaatsen maar als je daar bent, dan wil je vervolgens wel de zaak helemaal onder controle houden. Daar tussenin ligt een grijs gebied en dat is waar je klimt. Als er dan zoiets gebeurt, dan kun je achteraf tegen jezelf zeggen: we hadden aan touw moeten gaan. Aan de andere kant: dan waren we er nu waarschijnlijk alle vier niet meer geweest. De lawine die Brendan meesleurde was zo ontzettend groot. Monsterlijk. We wisten dat het gevaarlijk was, maar we stonden onder druk om door te gaan omdat we zo weinig voedsel hadden. We konden nauwelijks wat zien, maar je kon gewoon voelen dat we in een gevaarlijke omgeving waren. Je kon het bijna ruiken. *Very, very serious*. Maar we waren zo dichtbij, we hadden het bijna geflikt.

Uiteindelijk is het allemaal *what if*. Wat als die lawine iets later was geweest? Dan waren we waarschijnlijk allemaal dood geweest. Maar ja, misschien hadden we dan wel gezekeerd en was er juist niemand verongelukt.

Wat je achteraf gezien kunt zeggen is dat het ongeluk, het feit dat ik tijdens een tocht een vriend ben verloren, het vertrouwen in m'n eigen beoordelingsvermogen heeft aangetast. Ik dacht altijd dat m'n inschattin-

gen uitstekend waren – *impeccable*. Als dat zelfvertrouwen weg is, dan word je bang om naar de bergen te gaan. Je moet durven vertrouwen op je eigen beslissingen.”

COMPARTIMENTEN

Goede klimmers moeten kunnen compartimenteren, zegt Cave. Bij een gevaarlijke eerstbeklimming moet je niet in je hoofd nog bezig zijn met je vorige tocht. Of met verantwoordelijkheden thuis. “Het is niet altijd goed, want je wordt er ook behoorlijk egoïstisch van, maar je moet je leven in hokjes kunnen opdelen. Hoe zou je anders naar de bergen kunnen gaan als je iemands zoon bent.

Nu ik wat ouder word, zie ik beter hoeveel stress ik m'n vader en m'n moeder bezorgd moet hebben. Toen mijn vader zestig werd, heb ik m'n ouders meegenomen naar Chamonix. Als cadeautje, om ze een beetje

mijn wereld te laten zien. Op een bepaald moment zaten we in het treintje van de Montenvers en m'n moeder zat een beetje naar de Dru en de Grande Jorasses te kijken. Zegt ze: ‘Andrew...’, en als ze me vroeger Andrew noemde, dan wist ik dat ik in de problemen zat en dat ik behoorlijk op m'n kop zou krijgen. ‘Andrew, ben je daar echt boven geweest?’ Je kon zien dat ze het niet leuk vond.”

Cave is net zelf vader geworden, vertelt hij. “Onze dochter lijkt wel een beetje een buitenkind dus ik verheug me erop om allemaal dingen samen te gaan doen en om met haar te gaan klimmen. De belangrijkste vraag is natuurlijk hoe ik reageer als ze op een dag zegt: ‘Pap, ik ga naar de Himalaya.’ Aan de andere kant: ik zou pas echt ongerust worden als ze ineens enorme belangstelling krijgt voor winkelen.” ▲

Andy Cave op de Bergsportdag 2010

Andy Cave is de hoofdgast tijdens de NKBV Bergsportdag op 14 maart in Nieuwegein. Cave, die wordt gesponsord door Lowe Alpine, houdt tijdens de bergsportdag een lezing over de weg van de kolenmijnen in Yorkshire naar de hoge toppen van de Himalaya.

KIJK VOOR MEER INFORMATIE EN EEN COMPLEET PROGRAMMA OP
WWW.NKBV.NL/BERGSPORTDAG.